

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Προλογικό σημείωμα.....	IX
Αντί προλόγου	XV
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
1. Έννοια του δικαιώματος της απεργίας	1
Εννοιολογικά γνωρίσματα.....	2
α. Αποχή από την εργασία.....	2
β. Συλλογική αποχή.....	2
γ. Αγωνιστικός σκοπός – Προβολή αιτημάτων.....	4
δ1. Συλλογικά αιτήματα	6
δ2. Νομικές διαφορές.....	7
ε. Σχέση εξαρτημένης εργασίας.....	10
στ. Βούληση για επανάληψη εργασίας;	11
ζ. Η απεργία ως δικαίωμα	12
η. Απεργία και ΣΣΕ	14
2. Μορφές και είδη απεργίας.....	16
α. Η απεργία αλληλεγγύης	17
β. Η απεργία αλληλεγγύης στις πολυεθνικές επιχειρήσεις ειδικότερα.....	19
3. Η νόμιμη και παράνομη απεργία	21
I. Νόμιμη απεργία.....	21
II. Παράνομη απεργία	25

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

Η ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΡΥΘΜΙΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΑΠΕΡΓΙΑΣ

1. Σε συνταγματικό επίπεδο.....	29
Το άρθρο 23 του Συντάγματος και ο σκοπός του δικαιώματος της απεργίας.....	29

1α. Η έννοια των οικονομικών και εργασιακών γενικά συμπερόντων των εργαζομένων (α. 23 § 2 Συντάγματος)	33
1β. Ο νομοθετικός προσδιορισμός των απεργιακών συμπερόντων	37
1γ. Η διάρθρωση του συνταγματικού σκοπού της απεργίας σε δύο επίπεδα.....	40
2. Απεργιακός σκοπός και γενικότερο συνδικαλιστικό δικαίωμα...	41
α. Η κατοχύρωση του συνδικαλιστικού δικαιώματος	41
β. Τελολογική ισοδυναμία της γενικής συλλογικής συνδικαλιστικής δράσης και του δικαιώματος της απεργίας	42
3. Η κατοχύρωση του δικαιώματος της απεργίας σε υπερνομοθετικό επίπεδο	45
α. Διεθνής Σύμβαση Εργασίας 87/1948	45
β. Άλλα διεθνή κείμενα	47
4. Η κατοχύρωση του δικαιώματος της απεργίας σε νομοθετικό επίπεδο.....	49
α. Η απαγόρευση της ανταπεργίας (α. 22 § 2 ν. 1264/1982)...	49
α1. Έννοια	49
α2. Το προ της ισχύος του ν. 1264 νομοθετικό καθεστώς και οι υποστηρικθείσες απόψεις για το επιτρεπτό της ανταπεργίας.....	50
α3. Η αντιμετώπιση της ανταπεργίας μετά τη θέση σε ισχύ του ν. 1264/82. Συνταγματικότητα της απαγορεύσεως.....	52
α4. Ίδια θέση. Η νομιμότητα της απαγόρευσης της ανταπεργίας	56
β. Η απαγόρευση προσλήψεως απεργοσπαστών (α. 22 § 1 ν. 1264/1982)	59
β1. Έννοια του απεργοσπαστή – σκοπός της απαγορεύσεως....	59
β2. Έκταση και διάρκεια απαγορεύσεως.....	60
β3. Συνταγματικότητα της απαγορεύσεως	62
γ. Η απαγόρευση ασφαλιστικών μέτρων (α.22 § 3 ν. 1264/1982).....	63
γ1. Γενικά.....	63
γ2. Έκταση της απαγορεύσεως	64
γ3. Συνταγματικότητα της απαγόρευσης	64

5. Το τεκμήριο νομιμότητας της απεργίας.....	65
α) Έννοια του τεκμηρίου νομιμότητας της απεργίας.....	65
β) Οι διατυπωθείσες απόψεις.....	67
γ) Η θεμελιώδης απόφαση 27/2004 της ολομέλειας του ΑΠ – Η ουσιαστική αποδοχή του τεκμηρίου νομιμότητας.....	73
δ) Κριτική της απόφασης του ΑΠ	74
ε) Συμπέρασμα	81
6. Νομοθετικοί περιορισμοί του δικαιώματος απεργίας.....	82
α. Γενικά.....	82
β. Απαγορεύσεις.....	83
γ. Ειδικοί περιορισμοί	83
δ. Άρση της προστασίας.....	85
7. Η άσκηση του δικαιώματος της απεργίας	86
α. Νομιμοποίηση και αρμοδιότητα.....	86
β. Κήρυξη της απεργίας.....	91
γ. Συναφείς υποχρεώσεις συνδ. Οργανώσεων	94
i) Προειδοποίηση του εργοδότη	94
ii) Πρόβλεψη για το προσωπικό ασφαλείας	96
8. Ποινικό Δίκαιο και απεργία.....	100

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΤΗΣ ΑΠΕΡΓΙΑΣ ΚΑΙ Η ΝΟΜΟΛΟΓΙΑΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

(η απορρύθμιση του απεργιακού δικαιώματος από τα ελληνικά δικαστήρια σε επίπεδο ουσιαστικού και δικονομικού δικαίου)

Η απορρύθμιση του δικαιώματος της απεργίας γενικότερα	105
---	-----

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΓΕΝΙΚΑ ΤΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΗΣ ΚΑΤΑΧΡΗΣΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΑΠΕΡΓΙΑΣ («ΠΑΡΑΝΟΜΗ» Η «ΚΑΤΑΧΡΗΣΤΙΚΗ» ΑΠΕΡΓΙΑ)

1. Εισαγωγή – Γενικές παρατηρήσεις.....	110
2. Νομική θεμελίωση του ισχυρισμού της καταχρηστικής άσκησης του δικαιώματος της απεργίας	112
α. Η αντιμετώπιση του ζητήματος από τη νομολογία	112

α1. Ανεπιθύλακτη εφαρμογή της ρήτρας του άρθρου 281 ΑΚ.	112
α2. Προσαρμογή της ρήτρας του άρθρου 281 ΑΚ στο Σύνταγμα	113
β. Θεωρητικές προσεγγίσεις του ζητήματος	119
β1. Η συζήτηση στο επίπεδο της συνταγματικής θεωρίας	119
β2. Η εξειδίκευση της συζήτησης στο πεδίο του δικαίου της απεργίας.....	123
β3. Προσπάθεια για μια κριτική θεώρηση του ζητήματος - Ι- διά θέση.....	133
ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΑΠΕΡΓΙΑΣ ΩΣ ΚΑΤΑΧΡΗΣΤΙΚΗΣ- ΚΡΙΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	
Η νομολογιακή απορρύθμιση του δικαιώματος της απεργίας σε επίπεδο ουσιαστικού δικαίου.....	135
1. Γενικά.....	135
2. Η επιλογή του χρόνου της απεργίας.....	136
3. Αιτήματα – δέκτης της απεργίας (το ζήτημα της πολιτικής απεργίας, απεργία και εισοδηματική πολιτική, συμπερα- σματικές παρατηρήσεις).....	140
4. Μορφή – διάρκεια – τρόπος διεξαγωγής της απεργίας	157
5. Πρόκληση ζημίας στον εργοδότη, στο κοινωνικό σύνολο και οικονομική καταστροφή της επιχείρησης	159
α. Η πρόσκληση ζημίας στον εργοδότη – η απεργία ως ιδίομορφο δικαίωμα βλάβης.....	161
β. Πρόσκληση της ζημίας στο κοινωνικό σύνολο.....	164
γ. Ο κίνδυνος καταστροφής της επιχείρησης.....	166
Συμπεράσματα.....	169
6. Η δυσαναλογία απεργιακής ωφέλειας των εργαζομένων και ζημίας (η εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας στο δί- καιο της απεργίας).....	171
α. Γενικές παρατηρήσεις	171
β. Η αδυναμία εντοπισμού βάσης αναλογικής συσχέτι- σης απεργιακού σκοπού και ζημίας	180
γ. Διαστρέβλωση της αρχικής σύλληψης και λειτουργί- ας της αρχής της αναλογικότητας	182
δ. Συμπεράσματα- Κριτική	183

7. Απεργία με κατάληψη των χώρων εργασίας	185
α. Εισαγωγή.....	185
β. Το ζήτημα της νομιμότητας. Οι υποστηριχθείσες απόψεις.....	186
γ. Ιδία θέση	191
8. Ανάμειξη νομίμων και παρανόμων απεργιακών αιτημάτων .	192
9. Λοιποί λόγοι καταχρηστικότητας.....	196
10. Η υποχρέωση ειρήνης.....	196
α. Εισαγωγή – Έννοια	196
β. Η υποχρέωση ειρήνης πριν το ν. 1876/90.....	198
i) Οι απόψεις της θεωρίας.....	198
ii) Οι απόψεις της νομολογίας.....	198
γ. Η υποχρέωση ειρήνης μετά το ν. 1876/90	200
δ. Ιδία θέση	201
11. Η απεργία ως έσχατο μέσο	207
α. Έννοια – Εισαγωγή	207
β. Η νομική θεμελίωση της αρχής της ultima ratio στο ελληνικό εργατικό δίκαιο.....	208
γ. Ιδία θέση – Απόρριψη της αρχής της ultima ratio	211
δ. Συμπεράσματα	215
12. Η εφαρμογή του άρθρου 656 ΑΚ και η ουσιαστική επαναφορά της ανταπεργίας.....	215
α) Γενικά – Εισαγωγή.....	215
β) Οι υποστηριχθείσες απόψεις.....	216
i) Η απεργία ως γεγονός που αφορά τον εργαζόμενο (θεωρία των σφαιρών).....	216
ii) Συσχετισμός του άρθρου 656 ΑΚ με την απαγόρευση της ανταπεργίας.....	220
iii) Μισθολογικός κίνδυνος σε περίπτωση απεργίας και αρχή της ισότητας των όπλων.....	221
iv) Η απεργία ως γεγονός που εμπίπτει στη σφαίρα του εργοδότη.....	222
v) Η απεργία ως ανωτέρα βία.....	226
γ) Ιδία θέση. Αντίκρουση της θεωρίας των σφαιρών. Η στενή σχέση 656 ΑΚ και α. 22 § 2 ν. 1264/82. Προσαρμογή της αρχής της ισότητας των όπλων	227

13. Πολιτική επιστράτευση απεργών	232
---	-----

**Η ΝΟΜΟΛΟΓΙΑΚΗ ΑΠΟΡΡΥΘΜΙΣΗ
ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΑΠΕΡΓΙΑΣ
ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ**

1. Η κατανηφιστική διάταξη της απόφασης που κηρύσσει παράνομη την απεργία (η ουσιαστική επαναφορά των ασφαλιστικών μέτρων)	234
α) Κριτική της κρατούσας γνώμης – ίδια θέση.....	239
β) Κατανηφιστικό αίτημα για δικαστική διακοπή της απεργίας και τεκμήριο νομιμότητας.....	242
γ) Η διάταξη για την παράλειψη μελλοντικής απεργίας	243
2. Το ζήτημα της ενεργητικής νομιμοποίησης τρίτων στη δίκη της απεργίας.....	244

**Η ΑΠΟΡΡΥΘΜΙΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΑΠΕΡΓΙΑΣ
ΣΤΟΥΣ ΕΘΝΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΕΘΝΙΚΟΥΣ
ΟΜΙΛΟΥΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ**

1. Γενικές παρατηρήσεις. Το φαινόμενο της ομιλοποίησης	250
2. Ο κίνδυνος αχρήστευσης του δικαιώματος της απεργίας στους ομίλους επιχειρήσεων και ειδικότερα στους πολυεθνικούς	252

Πορίσματα εργασίας, Τελικές παρατηρήσεις και Προτάσεις	257
---	------------

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	265
---------------------------	------------

ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ	289
---------------------------------	------------